



Vastaus Vasemmistoliiton valtuustoryhmän ja 9 muun valtuutetun aloitteeseen häättöjen kasvu on katkaistava, tehokkaampia toimia asunnottomuutta vastaan

VD/7239/00.02.00.03/2024

RÅ/HH/MT

Vasemmistoliiton valtuustoryhmä sekä 9 muuta valtuutettua jättivät seuraavan valtuuston työjärjestyksen mukaisen valtuustoaloitteen:

”Suomessa vietettiin jälleen Asunnottomien yötä 17. päivä lokakuuta. Asunnottomuuden tuominen julkisuuteen on nyt entistä ajankohtaisempaa, sillä asunnottomuus ja häättöjen määrä ovat nousseet voimakkaasti eri puolilla Suomea.

Sininauha-säätiön kaupunginvaltuuston kokouksessa 21.10. kertomien tietojen mukaan Vantaalla häädöt ovat kasvaneet tänä vuonna 14 prosentilla. Sama ilmiö näkyy myös suurissa kaupungeissa. Ulosottolaitoksen tilastojen mukaan (<https://yle.fi/a/74-20102348>) tammi-kesäkuussa häättöjä oli koko maassa noin viidennes enemmän viime vuoteen verrattuna. Se tarkoittaa 3 597 erillistä tapausta (<https://www.iltalehti.fi/kotimaa/a/35c72a2c-0b08-493a-ba14-5c29bf1871cb>), jossa ihminen heitetään ulos kodistaan. Jokainen häättö merkitsee inhimillistä murhenäytelmää.

Asunnottomia auttavien järjestöjen mukaan töissä käyvät pienituloiset, erityisesti pätikätyöläiset, ovat uusi ryhmä, jota ei järjestöjen työssä ole tullut samassa mitassa vastaan. Mukana on myös lapsiperheitä, opiskelijoita ja pienituloisia eläkeläisiä.

Suomen asuntopolitiikka on pitkään ollut kansainvälisen ihailun kohde ja menestystarina asunnottomuuden vähentämisessä. Siinä missä Suomessa oli vuonna 1987 vielä lähes 20 000 asunnotonta, oli heitä vuoden 2023 lopulla enää noin 3 500. Nyt vuosikymmenten työ on valumassa hukkaan. Suomen tavoite poistaa pitkäaikaisasunnottomuus vuoteen 2027 mennessä ei toteudu, mikäli nykyinen kehitys jatkuu.

Asunnottomuuden vastainen toiminta edellyttää kaupungin, hyvinvointialueen, järjestöjen sekä asuntojen ylläpitäjien ja rakentajien yhteistyötä.

Edellä olevan perusteella, me allekirjoittaneet valtuutetut teemme seuraavan valtuustoaloitteen:

* Vantaan kaupunki selvittää lisääntyneisiin häättöihin johtaneet syyt ja ryhtyy niiden perusteella kiireellisiin toimenpiteisiin vuokranmaksuvaikeuksista johtuvien häättöjen lopettamiseen. Kohtuuhintaisten vuokra-asuntojen rakentamisen ohella tämä tarkoittaa asunnottomia auttavien järjestöjen tukemista.”

Kaupunginvaltuusto 21.10.2024 § 34

Päätös:

Päätettiin ottaa asia käsiteltäväksi ja lähettää valtuustoaloite kaupunginhallitukselle valmisteltavaksi.

Liite:



- allekirjoitettu vasemmistoliiton valtuustoryhmän ja 9 muun valtuutetun aloite häätöjen kasvu on katkaistava, tehokkaampia toimia asunnottomuutta vastaan

Kaupunkikulttuurin ja hyvinvoinnin toimiala toteaa vastauksenaan seuraavaa:

Aloitteessa kiinnitetään huomiota erittäin huolestuttavaan ilmiöön, häätöjen lisääntymiseen. Vantaalla oli häätöjä ulosottolaitoksen tilaston mukaan vuonna 2024 yhteensä 562 kpl. Häädöt ovat lisääntyneet vuosittain seuraavasti: 2021–2022 21 %, 2022–2023 37 % ja 2023–2024 14 %. VAV Asunnoilla on ollut vuonna 2024 yhteensä 45 häätöä, joista 44 kohdalla syynä oli maksamattomat vuokrat ja 1 kohdalla häiritsevä elämä. VAV:n häätömäärä kasvoi 22 % vuoteen 2023 verrattuna.

Käytettävissä olevan tilastotiedon perusteella häätöjen taustalla on useimmiten taloudelliset syyt tai taloudenhallinnan haasteet, sillä valtaosa häädöistä johtuu maksamattomista vuokrista. Tilastotiedon perusteella on vaikea arvioida missä määrin on kyse taloudellisesta ahdingosta ja missä määrin taloudenhallintaan liittyvästä osaamattomuudesta tai kyvyttömyydestä. VAV on käynnistänyt tammikuussa 2025 työryhmän häätöjä koskevan linjauksen laatimiseksi. Työryhmään on kutsuttu edustaja Vantaan kaupungin asumisneuvonnasta sekä Vantaan ja Keravan hyvinvointialueen aikuissosiaalityöstä.

Aran tilastojen mukaan Vantaalla oli 294 asunnotonta vuonna 2023. Tästä joukosta pitkäaikaisasunnottomia oli 64. Vantaan asunnottomista 50 prosentilla on maahanmuuttotausta. Vuoden 2024 tilastot julkaistaan todennäköisesti alkuvuodesta 2025, mutta niiden on ennustettu kasvavan. Vantaan kaupunki on käynnistänyt toukokuussa 2024 asumisneuvontahankkeen, jossa työskentelee kaupungilla 4 henkilöä, Vantaan ja Keravan hyvinvointialueella 2 henkilöä ja VAV Asunnoilla 1 henkilö. Asumisneuvonnan tavoitteena on ehkäistä asumisen ongelmia ja asunnottomuutta sekä tukea itselle sopivan asumisratkaisun löytämisessä.

Asumisneuvontaa tarjotaan kaupungin palveluna eri puolilla Vantaata kohderyhmälle helposti saavutettavissa paikoissa. Ajanvaraukseton asumisneuvonta on viikoittain tavattavissa Koivukylän ja Myyrmäen asukastilalla sekä Tikkurilan Vantaa-infossa ja Ohjaamossa. Hyvinvointialueen asumisneuvojat ovat tavattavissa ilman ajanvarausta sosiaalineuvonnan tiloissa kahtena päivänä viikossa. VAV-konsernin asumisneuvonta palvelee VAV:n omia asukkaita asumisen ongelmatilanteissa. Asumisneuvontahanke myös kehittää ja koordinoi verkostotyötä, johon osallistuu asumisen neuvontaa ja ohjausta tarjoavia ammattilaisia järjestöistä ja vuokranantajatahoilta. Asumisneuvonta jatkuu myös vuonna 2025 hankkeen saatua ARA:lta jatkorahoituspäätöksen.

Yleisin asumisvaikeuksien syy asumisneuvonnassa on ollut vuokranmaksuvaikeudet tai tuloihin nähden liian kallis asunto. Vuokranmaksuvaikeudet liittyvät pienituloisuuteen ja velkaantumiseen myös muiden kuin asumiseen liittyvien laskujen osalta. Asumisneuvonnassa näkyvät myös tietämättömyys asumiseen liittyvistä oikeuksista ja velvollisuuksista sekä vaikeudet hoitaa asioita hyvissä ajoin. Asumisneuvontaan ollaan usein yhteydessä vasta siinä vaiheessa, kun häätöpäätös on jo tullut. Varhaisemmalla yhteydenotolla voitaisiin joskus ratkaista asumisen ongelmia ennen kuin ne päätyvät häätöprosessiin asti. Asumisneuvonnassa näkyvät myös kielitaidon puute ja tietämättömyys suomalaisen yhteiskunnan toiminnasta.

Voidaan ennakoida, että toimeentulon heikkeneminen etuuksien pienenemisen myötä tarkoittaa monelle, että asuminen nykyisessä asunnossa muodostuu liian kalliiksi. Kun tulot eivät riitä asumiseen,



yhä useampi jättää vuokran maksamatta, mikä aiheuttaa häätöjen lisääntymistä. Halvempaan asuntoon muuttaminen on vaikeaa, koska halpoja asuntoja ei ole riittävästi. Ikääntyneillä muuttamisen esteenä on myös kiinnittyminen omaan asuntoon ja asuinalueeseen, mikä taas tukee kotona pärjäämistä pitempään.

Hyvinvointialueiden kiristynyt talous näkyy siten, että ehkäisevän ja täydentävän toimeentulotuen kriteerejä on kiristetty. Vantaan ja Keravan hyvinvointialueella juuri kenenkään vuokravelkoja ei enää makseta ehkäisevän tai täydentävän toimeentulon kautta. Vuokranantajat taas eivät ota asukkaaksi hakijoita, joilla on vuokravelkaa tai häätö taustalla. Tämä johtaa siihen, että asunnottomina on ihmisiä, joilla on muilta osin asiat vielä hyvin. Myös työssäkäyviä asunnottomia hakeutuu asumisneuvonnan palveluun.

Vantaan kaupunki on käynnistämässä yhteistyössä Vantaan ja Keravan hyvinvointialueen kanssa hankkeen pitkäaikaisasunnottomuuden poistamiseksi. Pitkäaikaisasunnottomuuden poistamishankkeelle (Asunto kaikille –hanke) on myönnetty Ympäristöministeriöstä avustusta 1.2.2025-30.6.2026 ajalle 95 909 €. Hankkeessa on lisäksi 20 % omarahoitisuusosuus. Koko hankkeen alustavina tavoitteina ovat seuraavat:

- Vantaan kaupungilla ja Vantaan ja Keravan hyvinvointialueella on toiminnassa laaja yhteistyöverkosto pitkäaikaisasunnottomuuden poistamiseksi ja ehkäisemiseksi.
- Vantaan kaupungilla ja Vantaan ja Keravan hyvinvointialueella on riittävät tiedot pitkäaikaisasunnottomuuden poistamiseksi ja tulosten juurruttamiseksi
- Yhteistyö kaupungin palvelujen ja hyvinvointialueen palvelujen välillä on sujuvaa
- Pitkäaikaisasunnottomuutta ennaltaehkäistään
- Sujuvat jatkopolut tuetusta asumisesta itsenäisempään asumiseen
- Vahvaa tukea tarvitseville nuorille on heidän tarpeisiinsa sopivia ratkaisuja

Kaupungin osuus hankkeesta keskittyy hyvinvointialueen ja kaupungin eri toimialojen välisen yhteistyön kehittämiseen sekä pitkäaikaisasunnottomuuden ennaltaehkäisyyn erityisesti maahan muuttaneiden ja nuorten aikuisten kohderyhmissä. Keinoina hankkeessa on mm. vuokranantajayhteistyön kehittäminen, asunnottomuusriskin tunnistaminen sekä asumisen puheeksi oton tukeminen kaikissa palveluissa. Hankkeeseen tullaan palkkaamaan Vantaan kaupungille yksi työntekijä osaksi asumisneuvonnan tiimiä alkukevään aikana.

Vuonna 2024 Vantaan kaupunki myönsi avustusta Vantaan asunnottomien hyvinvoinnin tuki Vahti ry:lle Asunnottomien yön tapahtuman järjestämiseen 17.10.2024 yhteensä 2 500 euroa. Asunnottomuuden ennalta ehkäisyä toteutetaan myös lukuisissa muissa järjestöissä. Useat Vantaan kaupungin avustusta saavat järjestöt toteuttavat monikielistä neuvontaa vieraskielisille vantaalaisille ja tarjoavat matalan kynnyksen välitöntä apua asioinnissa edistään kotoutumista suomalaiseen yhteiskuntaan. Näitä järjestöjä ovat mm. Vantaan Järjestörinki ry, Hakunilan kansainvälinen yhdistys, Mannerheimin lastensuojeluliiton uudenmaanpiiri.

Kaupunginhallitus 24.2.2025 § 19

Kaupunkikulttuurin ja hyvinvoinnin toimialan apulaiskaupunginjohtajan esitys:

Päätetään antaa vasemmistoliiton valtuustoryhmälle ja 9 muulle aloitteen allekirjoittaneelle valtuutetulle toimialan esityksen mukainen kaupunginhallituksen vastaus.

Päätös:



Päätettiin jättää asia pöydälle seuraavaan kokoukseen.

Liite:

- allekirjoitettu vasemmistoliiton valtuustoryhmän ja 9 muun valtuutetun aloite häätöjen kasvu on katkaistava, tehokkaampia toimia asunnottomuutta vastaan

Täytäntöönpano: lakiasiat ja päätösvalmistelu

Muutoksenhakuohje: 3.1. Oikaisuvaatimus- ja valituskielto

Lisätiedot:

Vs. nuoriso- ja yhteisöpalvelujohtaja Hanna Hänninen, 040 779 5648, (etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi)